

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุข
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุข

เหตุผล

เนื่องจากการพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชนนั้น ต้องจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดทำบริการสาธารณสุขในชุมชน ดังนั้น สมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนเป็นกำลังสำคัญสำหรับการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชนตามหลักการสาธารณสุขมูลฐาน โดยยกระดับทักษะและขีดความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขให้ดำเนินการตามหลักการดังกล่าวได้สัมฤทธิ์ผล ตลอดจนสร้างเครือข่ายการประสานงาน การบริหารจัดการอาสาสมัครสาธารณสุข และการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพภายในชุมชนให้เป็นไปอย่างมีระบบ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
อาสาสมัครสาธารณสุข
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุข

.....
.....
.....
.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอาสาสมัครสาธารณสุข พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาสาสมัครสาธารณสุข” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีจิตอาสาที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
- (๒) อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญ
- (๓) อาสาสมัครสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ

“อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน” หมายความว่า บุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามที่คณะกรรมการกำหนดได้แก่

(๑) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

(๒) อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร (อสส.)

(๓) อาสาสมัครสาธารณสุขการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในหน่วยงานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยหรือในพื้นที่อื่นตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมอบหมาย

(๔) อาสาสมัครสาธารณสุขอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

“อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญ” หมายความว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญที่คณะกรรมการกำหนด

“อาสาสมัครสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการกำหนด

“สถาบันฝึกอบรมและพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการให้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขโดยครูฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข

“ครูฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข” หมายความว่า บุคคลซึ่งผ่านการฝึกอบรมและประเมินผลตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานครูฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการกำหนด

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้ซึ่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดมอบหมายสำหรับจังหวัดนั้น และผู้อำนวยการสำนักอนามัยหรือผู้ซึ่งผู้อำนวยการสำนักอนามัยมอบหมายสำหรับกรุงเทพมหานคร

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และองค์การมหาชน

“สุรา” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

“ยาสูบ” หมายความว่า ความ ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

“ภาษี” หมายความว่า ภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนอาสาสมัครสาธารณสุข กองทุนสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครสาธารณสุข

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับราชการของกระทรวงนั้น ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการอาสาสมัครสาธารณสุข ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของชุมชนตามหลักการสาธารณสุขมูลฐาน
- (๒) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทักษะ และขีดความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุข ให้สามารถให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน และจัดการปัญหาสุขภาพของชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน
- (๓) สร้างระบบเครือข่ายการประสานงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ ด้านการให้บริการสาธารณสุขแก่อาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่มของอาสาสมัครสาธารณสุขในลักษณะขององค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข
- (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากิจการอาสาสมัครสาธารณสุขและองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข ในฐานะที่เป็นองค์กรภาคประชาชนที่มีศักยภาพ มีศักดิ์ศรี ความเป็นอิสระ โดยมีหน่วยงานของรัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
- (๕) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการรวมกลุ่มของอาสาสมัครสาธารณสุขในลักษณะองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข

การจัดองค์กร การดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ขององค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒
คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครสาธารณสุข

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครสาธารณสุข” ประกอบด้วย

- (๑) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบสองคน ได้แก่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(๓) กรรมการซึ่งเป็นประธานองค์การอาสาสมัครสาธารณสุขจำนวนหกคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ในด้านการสาธารณสุขมูลฐาน ด้านการสร้างเสริมสุขภาพด้านอาสาสมัครสาธารณสุขด้านวิชาชีพการแพทย์และการสาธารณสุข และด้านกฎหมายด้านละหนึ่งคน

ให้รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งตั้งกรรมการตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ กรรมการตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หรือ หน่วยงานของรัฐ

(๕) ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้บริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

มาตรา ๙ กรรมการตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการนั้นว่างลงและให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระของกรรมการตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระไม่ว่าด้วยเหตุใดหรือวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ประธานกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน และการดำเนินการเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุขให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๒) ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินงานตาม (๑)

(๓) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้อาจเชิญบุคคลใดๆ มาชี้แจงด้วยก็ได้

(๔) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) กำหนดหลักสูตร และประเมินมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครสาธารณสุข

(๗) กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุข

(๘) ส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนกิจกรรม ตามมาตรฐานสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุข และมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐาน

(๙) ส่งเสริม พัฒนาและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขรวมกลุ่มในการทำงานเป็นเครือข่ายองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข

(๑๐) ออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อรัฐมนตรีอย่างน้อย ๒ ปีครั้ง

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการประชุมคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการและอนุกรรมการตามหมวดนี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๕ ให้กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ และเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับกิจการอาสาสมัครสาธารณสุข

หมวด ๓

คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขระดับจังหวัด

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการแต่ละจังหวัดเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขระดับจังหวัด” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นที่ปรึกษากรรมการ

(๒) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสี่คน ได้แก่ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด และหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

(๔) กรรมการซึ่งเป็นนายกเทศมนตรีในจังหวัดนั้นซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคนและผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๕) กรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมาย จำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลทั่วไปจำนวนหนึ่งคน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนจำนวนหนึ่งคน สาธารณสุขอำเภอจำนวนหนึ่งคน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวนหนึ่งคน และนายแพทย์เชี่ยวชาญในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนั้นจำนวนหนึ่งคน

(๖) กรรมการซึ่งเป็นประธานองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข ได้แก่ ประธานจังหวัด และประธานอำเภอในจังหวัดนั้นซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๗) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้ง

ให้นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนั้นซึ่งได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งรับผิดชอบงานด้านสาธารณสุขมูลฐานหรือด้านสุขภาพภาคประชาชนจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเลือกกรรมการตาม (๔) และ (๗) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตจังหวัด หรือในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนสวัสดิการแก่อาสาสมัครสาธารณสุข

(๒) พิจารณาตรวจสอบและมีคำสั่งกรณีมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตามมาตรา ๑๖ (๔) (๕) (๖) (๗) และมาตรา ๑๗ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการตามหมวดนี้ การแต่งตั้งและการประชุมคณะกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและอนุกรรมการตามหมวดนี้โดยอนุโลม

หมวด ๔

อาสาสมัครสาธารณสุข

ส่วนที่ ๑

การคัดเลือก

มาตรา ๒๑ บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิได้รับคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

(๒) ไม่เป็นคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

- (๓) ไม่เคยพ้นสภาพอาสาสมัครสาธารณสุข เพราะเหตุตามมาตรา ๒๗ (๒)
- (๔) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่เป็นการประจำในหมู่บ้านหรือชุมชนที่ประสงค์จะเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขไม่น้อยกว่าหกเดือน
- (๕) มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้
- (๖) สมัยครใจและเสียสละเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานสาธารณสุข
- (๗) ประสงค์จะเข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วมการดำเนินงานสาธารณสุขและต้องการพัฒนาชุมชนของตนเอง
- (๘) มีความประพฤติอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชน
- (๙) มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ และมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพที่เป็นแบบอย่าง
- (๑๐) มีเวลาให้กับการทำงานในบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข

มาตรา ๒๒ การคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ และการประเมินความรู้ความสามารถ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข สนับสนุนการจัดการให้ผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุข

มาตรา ๒๓ ให้นายทะเบียนออกใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมและผ่านการประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา ๒๒

ให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนบุคคลตามวรรคหนึ่ง เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขพร้อมออกบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุขให้บุคคลดังกล่าว

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน แบบบัตรประจำตัว และการใช้บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

การพ้นสภาพ

มาตรา ๒๔ อาสาสมัครสาธารณสุขสิ้นสุดสภาพเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑
- (๔) คณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ มีคำสั่งให้พ้นสภาพตามมาตรา

๒๖

- (๕) ไม่ผ่านการประเมินสมรรถนะตามมาตรา ๓๓

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๖ (๑) และ(๒) ในเขตจังหวัด ไตหรือกรุงเทพมหานคร ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานสาธารณสุขมูลฐานหรืองาน อาสาสมัครสาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครนั้น รายงานต่อนาย ทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันพบข้อเท็จจริงดังกล่าว

ให้นายทะเบียนส่งรายงานตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ หรือ มาตรา ๑๗ แล้วแต่กรณี พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีคำสั่งตามมาตรา ๒๖ ต่อไป

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การรายงานตามวรรคหนึ่งการพิจารณาตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามวรรคสอง และการลบชื่อออกจากทะเบียนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา ๒๖ เมื่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ แล้วแต่กรณี พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ให้ คณะกรรมการดังกล่าว มีคำสั่งให้อาสาสมัครสาธารณสุขซึ่งถูกรายงานตามมาตรา ๒๕ พ้นสภาพการ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

(๑) อาสาสมัครสาธารณสุขผู้นั้นละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข ติดต่อกันเกินหนึ่งปี

(๒) อาสาสมัครสาธารณสุขผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตาม มาตรา ๒๙ หรือมีความประพฤติเสียหายที่อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียศักดิ์ศรีของอาสาสมัคร สาธารณสุข

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ หรือ มาตรา ๑๗ มีคำสั่งจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

การมีคำสั่งให้พ้นสภาพตามวรรคหนึ่งหรือคำสั่งจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบตาม วรรคสอง ให้ประธานกรรมการตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ แจกคำสั่งให้คู่กรณีทราบเป็นหนังสือ โดยเร็ว

มาตรา ๒๗ ผู้ซึ่งคณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ หรือ ๑๗ มีคำสั่งให้พ้นสภาพการ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขตามมาตรา ๒๖ อาจอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์คำสั่งไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งให้พ้นสภาพตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เว้นแต่คณะกรรมการจะสั่งเป็นอย่างอื่น

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ การอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ และระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๓
บทบาท หน้าที่และมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๒๙ อาสาสมัครสาธารณสุขมีบทบาท หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ และให้ความรู้ทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน
- (๒) ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขระเบียบคณะกรรมการ หรือบทบัญญัติของกฎหมาย อื่น ๆ
- (๓) จัดกิจกรรมเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขที่สอดคล้องกับสภาวะสุขภาพของท้องถิ่น
- (๔) เป็นแกนนำในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และประสานแผนการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแหล่งอื่น ๆ
- (๕) ให้ความรู้ด้านการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพ การเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นของชุมชนเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ
- (๖) ศึกษา พัฒนาตนเอง และเข้าร่วมประชุม ตลอดจนปฏิบัติงานตามที่หน่วยงานอื่นร้องขอ
- (๗) ดำเนินการตามมาตรฐานสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุข
- (๘) ประสานการดำเนินงานสาธารณสุขในชุมชนและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงองค์กรพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ในท้องถิ่น
- (๙) ดำรงตนและปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๓๐ ภายใต้งบับคับแห่งวรรคหนึ่ง หน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญและอาสาสมัครสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยอย่างน้อยต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรมและกำหนดแบบแผนความประพฤติไว้ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน อดทน เต็มใจ ตั้งใจ เชื้อมั่น ศรัทธา เสียสละ ซื่อสัตย์ และสุจริต
  - (๒) ต้องไม่เรียกร้อยหรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตนโดยอาศัยตำแหน่งหรือหน้าที่
  - (๓) ต้องยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และเมตตาธรรมในการดำเนินงานและรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ
  - (๔) ต้องดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้โดยเคารพต่อกฎหมายและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
  - (๕) ต้องมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้
- มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงาน เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข กระทำการหรือแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ใช้หรือแสดงบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุข หรือบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุขแบบ SMART CARD ว่าตนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

ส่วนที่ ๔

การพัฒนาสมรรถนะและสิทธิประโยชน์

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงสาธารณสุขอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข สนับสนุนการจัดการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุข หรือการอบรมความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อยกระดับความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขตามมาตรฐานสมรรถนะอาสาสมัครสาธารณสุขและมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐาน

ให้นายทะเบียนดำเนินการออกหนังสือรับรองความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขที่ผ่านการฝึกอบรมตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๓ อาสาสมัครสาธารณสุขต้องประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานสมรรถนะอาสาสมัครสาธารณสุขและมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐาน และสุขภาพภาคประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินสมรรถนะให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๔ อาสาสมัครสาธารณสุขมีสิทธิแต่งเครื่องแบบอาสาสมัครสาธารณสุข และประดับเครื่องหมายหรือตราสัญลักษณ์ได้

ลักษณะเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือตราสัญลักษณ์ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งเครื่องแบบและการประดับเครื่องหมายและตราสัญลักษณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๕ อาสาสมัครสาธารณสุขมีสิทธิได้รับสวัสดิการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล ค่าห้องพิเศษ และค่าอาหารพิเศษ จากโรงพยาบาลหรือหน่วยบริการสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหรือกรุงเทพมหานคร โดยให้เบิกจ่ายจากเงินรายได้ของหน่วยบริการสาธารณสุขนั้น ๆ หรือกองทุน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการได้รับสวัสดิการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ อาสาสมัครสาธารณสุขมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเบิกค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๗ อาสาสมัครสาธารณสุขมีสิทธิได้รับเงินค่าป่วยการสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการได้รับเงินค่าป่วยการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๘ อาสาสมัครสาธารณสุขอาจได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น

อาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นมีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น รวมตลอดถึงประโยชน์ตอบแทนอื่นซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นจะได้รับจากเงินกองทุน การถูกถอด และการถูกตัดสิทธิการได้รับประโยชน์ตอบแทน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๙ อาสาสมัครสาธารณสุขและบุตรมีสิทธิได้รับการศึกษาและอบรมในสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานอื่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการได้รับการศึกษาและอบรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๐ อาสาสมัครสาธารณสุขมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนต่างๆ หรือสิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามกฎหมายอื่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนต่าง ๆ หรือสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๕

กองทุน

มาตรา ๔๑ ให้จัดตั้งกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน” ขึ้นในกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพของชุมชนโดยกลไกสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพภาคประชาชน ช่วยเหลือ การสงเคราะห์ สวัสดิการ การส่งเสริม การสนับสนุน การพัฒนา และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครสาธารณสุข

มาตรา ๔๒ กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามความจำเป็น

(๓) เงินบำรุงกองทุนที่จัดเก็บตามมาตรา ๔๔

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

(๕) เงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนหรือได้จากการจัดหรือร่วมจัดหารายได้เข้ากองทุน

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย

(๗) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา

(๘) รายได้อื่น ๆ

มาตรา ๔๓ เงิน ทรัพย์สิน และดอกผลที่กองทุนได้รับตามมาตรา ๔๒ ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๔๔ ให้กองทุนมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

ในการคำนวณเงินบำรุงกองทุนตามอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หากมีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

มาตรา ๔๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินบำรุงกองทุน

(๑) ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุน เพื่อนำส่งเป็นรายได้ของกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

(๒) เงินบำรุงกองทุนให้ถือเป็นภาษี แต่ไม่ให้นำไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าของภาษี

มาตรา ๔๖ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนตามอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๔๔ พร้อมกับการชำระภาษีตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบได้รับการยกเว้นหรือคืนภาษีให้ได้รับการยกเว้นหรือคืนเงินบำรุงกองทุนด้วยตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนตามมาตรา ๔๖ ไม่ส่งเงินบำรุงกองทุนหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนด หรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง ให้เสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ไม่ส่งหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนดหรือจำนวนเงินที่ส่งขาดไป แล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดส่งจนถึงวันที่ส่งเงินบำรุงกองทุน แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนเงินบำรุงกองทุนและให้ถือว่าเงินเพิ่มนี้เป็นเงินบำรุงกองทุนด้วย

ในการคำนวณระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน

มาตรา ๔๙ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน ให้จัดการตามเงื่อนไขที่ผู้บริจาคหรือผู้มอบให้ได้กำหนดไว้และจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว กองทุนต้องได้รับความยินยอมจากผู้บริจาคหรือผู้มอบให้หรือทายาท หากไม่มีทายาทหรือทายาทไม่ปรากฏจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

มาตรา ๕๐ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สร้างเสริมสุขภาพของชุมชนโดยกลไกสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพภาคประชาชน
- (๒) ช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่อาสาสมัครสาธารณสุขและกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทักษะ และขีดความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุข
- (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุข
- (๕) ส่งเสริมและสนับสนุนในการให้อาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชน
- (๖) ประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุข
- (๗) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๘) เป็นค่าใช้จ่ายในการประเมินผลการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุข
- (๙) เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดที่เกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผู้ได้รับเงินช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุน ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนที่คณะกรรมการกำหนดให้กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข รายงานให้คณะกรรมการทราบเพื่อพิจารณาเรียกคืนเงินช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนนั้นพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายหรือตามสัญญา

ให้กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข นำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๒ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินการนำส่งเงิน และการบริหารกองทุน รวมทั้งการจัดหาผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕๓ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน จำนวนห้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเงินการสวัสดิการ และการประเมินผล และให้รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพซึ่งอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลตามมาตรา ๕๓ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (๒) รายงานผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ
- (๓) มีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผล

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการจัดหางบการเงินและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เพื่อให้คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนตั้งแต่หกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๗ ให้ประธานกรรมการนโยบายอาสาสมัครสาธารณสุข แต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ปลัดกรุงเทพมหานคร อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่คณะกรรมการนโยบายไปพลางก่อน โดยให้รองอธิบดีกรมสนับสนุน

บริการสุขภาพที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการและผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๕๘ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานครที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและบุคคลที่ได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและได้รับประกาศนียบัตรแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนภายในหนึ่งปีต่อนายทะเบียน เพื่อออกบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุข และให้ถือว่าเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ หลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๐ บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ครูฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยความเห็นชอบของนายทะเบียน

มาตรา ๖๑ บัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีการออกบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๒ บรรดาข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังไม่ดำเนินการไม่เสร็จสิ้น ให้ถือว่าเป็นข้อร้องเรียนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๖๓ บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ระเบียบตามมาตรา ๗ วรรคสาม ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี